

Strategi för programperioden

2014 – 2020

Leader Västra Småland

”Västra Småland är levande och
hållbar landsbygd där alla får
plats och nya rötter grov”

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska struktur-
och investeringsfonderna

LEADER
Västra Småland

Lokal utvecklingsstrategi för *Leader Västra Småland*

Sammanfattning

Leader Västra Småland omfattar kommunerna Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd samt delar av Jönköpings kommun. Nästan hela området identifieras som landsbygd och här bor cirka 85 000 personer.

Hela området kännetecknas av småskalighet inom näringsliv, skogs- och jordbruk. Strukturomvandling har medfört större konkurrens och ökande arbetslöshet. Tillsammans med ökad invandring leder det till allt mer utanförskap. Näringslivet är ensidigt och vi behöver nya näringar och kompetenshöjning. Vi har traditionellt ett starkt föreningsliv men står nu inför en generationsväxling.

Delar av området har en betydande utflyttning vilket gör att kompetens försvinner. För att vända trenden vill vi arbeta med att skapa en mer attraktiv landsbygd, ökad delaktighet och integration. Leader Västra Småland ska engagera grupper som har stor betydelse för utvecklingsarbetet – framför allt ungdomar och människor från andra kulturer, men ska jobba med alla människor som är intresserade av landsbygdsutveckling i området.

Det finns en oro för framtiden när det gäller natur och hushållning med resurser. Vi vill medverka till kompetenshöjning och kunskap om långsiktig hållbarhet. Utvecklingsmöjligheter finns bland annat genom ökad närproduktion, vilket innebär fler tillfällen till försörjning, nya entreprenörer och mindre påverkan på miljön.

Kultur är ett utvecklingsområde som identifierats. Vi ska skapa mötesplatser som ökar möjligheterna till nya näringar och att bevara och utveckla vår historia.

Vi har identifierat fyra insatsområden: Miljö & infrastruktur, Entreprenörskap, Delaktighet och Kultur.

LAG har en central roll. De har ansvar för att alla projekt leder mot strategins mål, vilket bidrar till lokala, regionala, nationella och EU:s mål. Genom fastställda urvalskriterier och rätt kompetens i LAG säkerställs kvaliteten i åtgärderna. LAG har också ett ansvar för att tydligt kommunicera med alla målgrupper kontinuerligt under perioden. För att ytterligare säkra kvaliteten kommer kompetensutveckling att löpa under hela perioden samt tillsättning av adjungerade experter för de olika fonderna och centrala teman när behovet uppstår.

Summary

Leader West Småland includes the municipalities Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd and parts of Jönköping. The area is mainly regarded as countryside, with a population of approximately 85000 people.

The area is well known for its abundance of small companies, mainly in the manufacturing, forestry, and agriculture industries. However there is some concern that structural changes have led to an increase in competition and rising unemployment, coupled with an increase in immigration which has led to more segregation.

Many people are moving away from the area taking their skills with them. There is little variation of business in the area and there is a need to expand, thus creating new trades and the need for competent employees.

The environment and infra-structure is rapidly changing, creating a big concern amongst young people about the future of the area. Leader West Småland is working towards making the area more attractive, especially for youths and people from other cultures, and all who are interested in the rural development of the area.

Leader West Småland is focusing on four main areas: Environment & Infrastructure, Entrepreneurship, Integration, and Culture.

Leader West Småland is contributing to increasing the knowledge about how to meet the future and how to manage resources whilst taking good care of the natural environment, thus maintaining a sustainable development of the area. This knowledge will encourage young people and people from other countries and cultures to settle here, leading to an increase in Local production, Entrepreneurship, the creation of new businesses and opportunities for employment, the creation and development of our culture and the preservation of our history.

The Local Action Group, (LAG) has a central and important role, to see that all approved projects follow the strategy set by Local, Regional, National and European goals. LAG is also responsible to ensure that projects are fairly and professionally assessed and to ensure that all project members are properly instructed under the project period. All the members of LAG will receive adequate and continuous education.

Translation by Gordon Cook

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
1. Syftet med den lokala utvecklingsstrategin.....	5
2. Strategins bidrag till EU:s och Sveriges mål.....	5
3. Strategins framtagning.....	5
4. Utvecklingsområdet.....	5
4.1 Områdesbeskrivning.....	9
4.2 Behov och utvecklingsmöjligheter.....	10
5. På vilket sätt är strategin innovativ?.....	13
6. Vision.....	14
7. Insatsområden, mål och urvalskriterier.....	14

7.1 Övergripande mål för området	14
7.2 Insatsområden.....	17
7.3 Handlingsplan.....	20
7.4 Urvalsprocess	22
7.5 Mål och urvalskriterier	23
8. Finansieringsplan.....	25
9. Organisation	26
9.1 Administrativ kapacitet och kansliets arbete (drift).....	26
9.2 Partnerskapet och föreningen	27
9.3 LAG – den lokala aktionsgruppen	27
10. Samverkan mellan fonder och med andra aktörer.....	28
10.1 Samverkan mellan fonder.....	28
10.2 Avstämning med andra aktörer med utvecklingsansvar	28
10.3 Jämställdhet och icke-diskriminering	29
11. Kommunikation.....	30
11.1 Kommunikationsplan.....	31
12. Uppföljning och revidering.....	32
13. Bilagor	33

1. Syftet med den lokala utvecklingsstrategin

Denna utvecklingsstrategi ska användas för att styra LAG:s arbete med prioritering och urval av ansökningar samt partnerskap, kommunikation och fonsdamordning.

2. Strategins bidrag till EU:s och Sveriges mål

Alla projekt som prioriteras genom denna utvecklingsstrategi bidrar till att uppnå EU:s tillväxtstrategi EU2020. Därför bygger alla mål och processen för projekturvalet i strategin på de mål som är satta i de inblandade operativa programmen för struktur- och investeringsfonderna.

Analyser ligger till grund för en vision och ett utvecklingsbehov, som leder till insatsområden och specifika mål som kan mätas med hjälp av indikatorer. En handlingsplan visar hur målen i insatsområden ska omsättas i aktiviteter.

3. Strategins framtagning

Kommunerna bidrar med avsiktsförklaring och representanter i nuvarande LAG. Hösten 2013 bildades Framtidsgruppen som representerar offentlig, privat och ideell sektor. Trepartnerskapets delaktighet har säkerställts genom idémöten under hösten 2014.

Framtidsgruppen har läst Jönköpings läns Regionala utvecklingsstrategi, RUS. Översiktsplanerna för kommunerna som ingår i Leaderområdet har studerats liksom Länsstyrelsens förslag till regional handlingsplan och Program för Jönköpings kommuns landsbygder 2014, Miljömål från nationell nivå till lokala handlingsplaner och Smålandsidrottens förslag till samarbete.

Att arbeta med flera fonder är nytt för vår strategi och vi har bjudit in experter från Regionförbundet i Jönköpings län till Framtidsgruppen för att stämna av inriktning och satsningar vi avser att göra kopplat till Social- och Regionalfonden. Under arbetet med strategin har vi samarbetat med andra Leaderområden, Jordbruksverket, ”Hela Sverige ska leva” samt Länsstyrelsen.

4. Utvecklingsområdet

Totalt antal invånare i utvecklingsområdet, inklusive tätorter > 20 000 invånare.	85622
Antal invånare i utvecklingsområdet, exklusive tätorter > 20 000 invånare.	76704
Områdets totalstorlek i km ² , inklusive tätorter > 20 000 invånare.	3 454,1 km ²
Områdets storlek i km ² utanför tätorter > 20 000 invånare.	3 441,5 km ²

Antal invånare per km ² , inklusive tätorter.	24,8
Antal invånare per km ² , exklusive tätorter.	22,3
Kommuner som omfattas av strategin.	Gislaved, Gnosjö och Vaggeryds kommuner Jönköpings kommun, församlingar: Järstorp 068001, Norra Mo 068021, Norrahammar 068008, Rogberga-Öggestorp 068015, Barnarp 068016, Bankeryd 068020, Ödestugu 068017, Månsarp 068019
Landskapstyper och landmärken	I norra delen av området dominerar skog och mossmarker. Det finns områden med bra förutsättningar för jordbruk och det största sammanhängande området ligger vid sjön Bolmen i södra delen av området. Tre berg kan ses som landmärken. Det är Isaberg i väster, 309 m ö h och Taberg i norr, 343 m ö h och Höge Nacke som ligger i Vaggeryds kommun och ingår i Tomtabacksmassivet som är Smålands högsta punkt, 376 m ö h. Två större åar rinner genom området. Det är Nissan i väster som rinner upp i Jönköpings kommun och bildar gräns mellan Gislaveds och Gnosjö kommuner på sin väg mot utloppet till Kattegatt i Halmstad. Lagan rinner upp sydost om Taberg i Jönköpings kommun, passerar Vaggeryds kommun och mynnar ut i Laholm.
Större tätorter och utvecklingscentra	Större tätorter inom området är Gislaved och Norrahammar. Det finns ett antal betydande mötesplatser inom området. När det gäller besöksnäringen är det Isaberg Mountain Resort, High, Chaparral och Store mosse

	<p>Nationalpark de mest besökta. Även området kring Bolmen som lockar många besökare och turister.</p> <p>Travbanan i Vaggeryd är en motor i den regionala hästbranschen och en publikmagnet inom många discipliner. Länet är hästtätt och 10 hästar genererar ett heltidsjobb.</p> <p>Anderstorps Raceway är motorbanan som ligger i Gislaveds kommun. Den har haft stor betydelse för motorsporten i Sverige och där arrangerades Formel 1-lopp på 1970-talet. Den används fortfarande för tävlingar och andra arrangemang.</p> <p>Det finns tre större och välbesökta golfbanor inom området: Götaström i Skillingaryd, Hooks Herrgård i Hok och Isabergs Golfbana på gränsen mellan Gislaveds och Gnosjö kommuner.</p> <p>Utmed väg 151, på en sträcka som är 2,5 mil, ligger 6 stycken besöksmål som är utmärkta med brun-vit skyltning. Turistväg 151.</p> <p>För övrigt finns det gott om inofficiella mötesplatser inom hela området, samlingsplatser som betyder mycket och driver utvecklingen framåt.</p>
<p>Befolkningsförändring för åren 2007–2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flyttnetto • Födelsenetto 	<p>- 864 personer</p> <p>230 personer</p>
<p>Arbetslöshet i procent</p> <p>Siffrorna gäller arbetslösa och i program med aktivitetsstöd.</p> <p>Andel i % av registerbaserad arbetskraft 16-64 år.</p> <p>September 2014.</p> <p>Källa: Regionförbundet Jönköpings län</p>	<p>Gislaveds kommun: 8,0 %</p> <p>Gnosjö kommun: 7,5 %</p> <p>Vaggeryds kommun: 6,4 %</p> <p>Jönköpings kommun: Vi har inte kunnat få fram siffror på församlingsnivå men uppskattar att de ligger lika som i övriga kommuner.</p>

Arbetslöshet bland unga (15–24 år) i procent Arbetslösa och i program med aktivitetsstöd. Andel i % av registerbaserad arbetskraft 18-24 år. September 2014. Källa: Regionförbundet Jönköpings län	Gislaveds kommun: 15,5 % Gnosjö kommun: 15,2 % Vaggeryds kommun: 14,7 % Jönköpings kommun: Vi har inte kunnat få fram siffror på församlingsnivå men uppskattar att de ligger lika som i övriga kommuner.
Andel invånare med utländsk bakgrund i procent	18,68%
Antal företag med direkt anknytning till fiske och vattenbruk	Inte aktuellt. Vi kommer inte att arbeta med havs- och fiskerifonden.
Antal företag per 1 000 invånare	När det gäller antal företag per 1000 invånare har vi inte kunnat få fram siffror utan en definition på vad som menas. Vi kan ta fram antal Aktiebolag, Handelsbolag etc. per kommun, likaså antal arbetsställen men inget av dessa går att jämföra med andra. (I samråd med Regionförbundet i Jönköpings län)
Antal nystartade företag per 1 000 invånare Källa: Nyföretagarbarometern Nyföretagarcentrum samt Regionförbundet i Jönköpings län	Gislaveds kommun: 3,55 Gnosjö kommun: 5,74 Vaggeryds kommun: 3,94 Jönköpings kommun: Vi har inte kunnat få fram siffror på församlingsnivå men uppskattar att de ligger lika som i övriga kommuner.
Övrigt nämnvärt som har betydelse för områdets utveckling?	Området har relativt korta geografiska avstånd och med Leaderkontorets placering mitt i området blir tillgängligheten god.

Källor; SCB, Jönköpings kommun, Vaggeryds kommun, Gnosjö kommun, Gislaveds kommun, Regionförbundet i Jönköpings län.

Kommentar till tabellen när det gäller arbetslöshet och antal nystartade företag per 1000 invånare:

Den västra delen av Jönköpings kommun ingår i Leader Västra Småland. Vi har inte kunnat få fram siffror på församlingsnivå och att ta med hela Jönköpings kommun vore missvisande eftersom de har en större stad med i sin statistik. Eftersom strukturen ser relativt lik ut i hela vårt område uppskattar vi att siffrorna för den västra delen av Jönköping kommun stämmer bra överens med övriga kommuner som ingår i vårt Leaderområde.

4.1 Områdesbeskrivning

Stora delar av området är täckt av skog och stor del moss- och myrmark. I den södra delen finns bördig jordbruksmark. I norr ligger Taberg med gruvor – ett minne från industriell malmbrytning och numera ett mål för besöksnäringen. Längst i väst finns Isaberg som är en av de största turistattraktionerna i Småland. I öster ligger Höge Nacke vid Tomtabacken, Smålands och Götalands högsta punkt.

Nissan och Lagan passerar området och mynnar ut i Kattegatt. Sjöarna Bolmen och Vättern är viktiga för såväl bofasta som turister.

Store mosse med naturum är nationalparken som till största delen ligger i Gnosjö och Vaggeryds kommuner. Mossen är den största orörda myrmarken söder om Lappland och ett uppskattat och välkänt turistmål.

High Chaparral är en nöjespark i Gnosjö kommun med Vilda västern-tema och har tvåhundra tusen besökare varje sommar.

Kulturarvet lever vidare genom flera museer som visar industri- och kulturminnen. I Skillingaryd skildras militär historia på museet Miliseum. I Vaggeryd ligger Travbanan som är ett regionalt hästcentrum.

Det geografiska läget, mitt i södra Götaland innebär närhet till storstäderna Göteborg, Malmö och Köpenhamn. Tågförbindelser möjliggör resor till alla tre städerna på bara några timmar. Redan idag besöker många turister årligen området men det finns en stor, outnyttjad potential.

Tillverkningsindustrin har varit och är fortfarande den dominerande näringen och kännetecknas av många, relativt små familjeföretag. De senaste årens globalisering har medfört en omfattande effektivisering och automatisering bland företagen och många enklare arbeten har ersatts av mer kvalificerade. Från en näst intill obefintlig arbetslöshet ligger vi nu på genomsnittsvärdet i Sverige. Även ungdomsarbetslösheten har ökat.

Gårdarna är relativt små och det är få som kan leva endast på avkastningen från skogs- och jordbruken.

Föreningslivet har och har haft stor betydelse i området. Ledarna gör en stor ideell insats men det är svårare idag än tidigare att rekrytera nya ledare och styrelsemedlemmar till föreningslivet.

Service på landsbygden har förändrats de senaste åren. Numera finns den endast några få lanthandlare i området. Flera bankkontor har stängt och även om det finns ett stationshus är det inte säkert att tåget stannar längre. Mellan tätorterna går bussar och tåg relativt ofta, åtminstone morgon och kväll.

Täckningen för mobiltelefoni är inte fullt utbyggd. Utbyggnaden av fiber pågår men det återstår mycket arbete innan alla på landsbygden har tillgång till bredband.

För många är livskvalitet tid, ren luft och rent vatten, tystnad och en social gemenskap. Detta finns inom Leader Västra Småland och vi ska behålla och utveckla den.

”Gnosjöandan” är känd som något positivt. Att se möjligheter, att inte ge upp när problemen kommer och att samarbeta är kännetecknen. ”Gnosjöandan” finns i hela Västra Småland. Den bygger på den sociala gemenskapen, närhet och ett socialt ansvar.

Nästan 20 % (18,68%) av befolkningen i området är födda i andra länder än i Sverige. Under många år har människor flyttat in, funnit arbete och växt in i samhället. Idag finns grupper som ännu inte funnit sin plats i arbetslivet och den sociala gemenskapen. Integration är en viktig fråga för framtiden.

I den nya strategin har vi valt att arbeta med Landsbygdsfonden, Regionalfonden och Socialfonden. Landsbygdsfonden är den största och mest omfattande fonden och täcker hela området undantaget den del av Norrahammar som räknas till Jönköpings tätort. Grundtanken med Landsbygdsfonden är ”Hållbar utveckling för landsbygden”. Det är den största fonden och där kommer de flesta insatser att hamna.

Regionalfondens grundtanke är att stärka konkurrenskraft, infrastruktur och innovationsförmåga. Det ger oss möjlighet att stödja utveckling inom näringsliv och att arbeta med exempelvis förstudier inom bredbandsutbyggnad. Andra organisationer har ansvaret för den fysiska utbyggnaden men vi ser oss som ett komplement för att samordna och initiera samarbeten för att nå det nationella målet. Projekt inom kompetensutveckling är också viktigt för utvecklingen i Leader Västra Småland.

Socialfondens grundtanke är att motverka arbetslöshet, utanförskap och öka social inkludering och integration på arbetsmarknaden. Vår region har haft gott om enkla arbeten men de senaste årens strukturomvandling har påverkat vårt näringsliv. Det, tillsammans med att närmare 20 % av befolkningen har utländsk bakgrund har lett till ökande arbetslöshet och ett betydande utanförskap. Med projekt inom Socialfonden ser vi stora möjligheter att påverka situationen, minska utanförskapet och förbättra integrationen.

Leader Västra Småland gränsar till fyra andra Leaderområden: Leader Sjuhärad, Leader Linné, Leader Halland och Leader Sommenbygd. Det finns ingen geografisk överlappning mellan områdena. Leader Västra Småland gränsar även till Vätterns Fiskevårdsområde och Leader Halland som kommer att jobba med Havs- och Fiskerifonden. Inte heller här finns det någon geografisk överlappning.

4.2 Behov och utvecklingsmöjligheter

Analys - nuläge

Analysen bygger på synpunkter och idéer som framkommit under möten på olika platser i området under hösten 2014 och på andra analyser av området, som t.ex. RUS, Regional utvecklingsstrategi för Jönköping och kommunala handlingsplaner. För att få nya idéer till strategin har grupper som vi tidigare haft svårt att engagera inom Leader Västra Småland deltagit. Det är framför allt ungdomar och människor från andra kulturer. Tidigare aktiva föreningar och organisationer har också medverkat. Samtal och

traditionell SWOT-analys har använts och vi har fått tillfälle att testa en helt ny metod, "Landsbygd 2.0", genom samarbete med organisationen "Hela Sverige ska leva". Alla synpunkter har legat som grund när Framtidsgruppen gjort en sammanfattande SWOT. Den finns som bilaga men kan sammanfattas såhär:

Styrkor: vårt område kännetecknas av en välkänd entreprenörsanda. Det finns en stark gemenskap och en tradition av samarbete inom näringsliv och i det sociala livet. Korta avstånd, trygghet och enkelt att bo och leva.

Svagheter: infrastrukturen, ett ensidigt näringsliv och brist på tjänsteföretag och traditionell handel. Bristande integration. Stolthet för bygden saknas ofta. Både näringsliv och föreningsliv står inför en generationsväxling.

Hot: Det öppna landskapet krymper. Brist på marknadsföring av fördelarna med att bo och verka i Västra Småland. Den sydvästra delen av området lider av utflyttning. Ökat utanförskap och monokultur samt brist på kompetens i näringslivet är hot i området.

Möjligheter: Bättre kommunikationer och utbyggnad av bredband. Ökad integration. Utveckla föreningar, ledare och mötesplatser. Naturen ger möjligheter för friskvård och rekreation för boende och besökare. Vi behöver entreprenörer inom nya näringar och fler som jobbar med turism. Lyfta fram lokalproducerat och/eller ekologiskt odlat. Förnybar energi och minskade utsläpp. Behålla den goda entreprenörsandan och utveckla den till en ny nivå. Engagera barn och ungdomar. Ökad delaktighet. Inom kulturen finns möjligheter till arbetstillfällen, nya näringar, inkludering av nya grupper genom att se andra kulturer och hur de tar sig uttryck.

Hållbar utveckling, energi, miljö och integration är områden som diskuterats vid varje möte, ett hot men också en möjlighet. De finns med i de horisontella målen i EU:s tillväxtstrategi 2020 liksom i vår strategi.

Förutom RUS och kommunernas översiktsplaner har Framtidsgruppen läst Länsstyrelsens förslag till regional handlingsplan, Program för Jönköpings kommuns landsbygder 2014, Nationella miljömål och Smålandsidrottens förslag till samarbetsområden samt Folkhälsomyndighetens 11 folkhälsomål. Vår strategi kompletterar definierade områden i andra handlingsplaner med utgångspunkt i underifrånperspektivet. De kommunala översiktsplanerna har främst inriktning på den fysiska miljön och Leader Västra Småland möjliggör och kompletterar genom definierade insatsområden. En diskussion med flera av kommunernas miljö strategier om framtida samarbeten har påbörjats.

De projekt som finansieras av f.d. Regionförbundet uppmuntrar till större projekt vilket kräver en relativt stor projektvana. Leadermetoden är ett komplement – samma mål och ansats men på olika nivå. Projekt som genomförs i kommunal regi och andra organisationer utgår från konkreta problem och behov men initiativ tas ofta från respektive organisation. Leader har ett underifrånperspektiv och initiativ kan komma från många olika håll: föreningar, nätverk och organisationer. Även små projekt och insatser uppmuntras genom Leadermetoden hos Leader Västra Småland.

Utvecklingsbehov

Oro för miljön har kommit fram på alla våra möten men också en tro på att vi alla kan bidra. Miljöfrågorna innefattar natur och kommunikationer såväl som energieffektiviseringar och mat. Bredbandsfrågan är viktig och ansvaret för utbyggnad ligger med i alla kommunala och regionala planer. Leader kan bidra med projekt för att hitta nya användningsområden för bredbandet samt mobilisera och stötta förstudier. Mat kan produceras miljövänligt och odlas lokalt eller nära i större utsträckning vilket ger mindre påverkan på naturen, framför allt med tanke på transporter. Dessutom har Jönköpings län ett behov av att behålla öppna marker och hindra igenväxning. Ökad kompetens inom området Miljö och Infrastruktur ökar förståelsen för konsekvenser av hur vi agerar.

Vårt område är känt för en unik entreprenörsanda. Tillverkningsindustrin kännetecknas av små, familjeägda företag. Samma struktur gäller jord- och skogsbruk. Vårt näringsliv är ensidigt och det är svårt att försörja sig på de små gårdarna. Vi behöver fler entreprenörer inom nya näringar. Genom ökad kompetens och genom att ta till vara erfarenheter från nya kulturer kan vår entreprenörsanda utvecklas.

Föreningslivet har en stark förankring och stor betydelse i vårt område och ett problem som ofta lyfts fram är den pågående generationsväxlingen. Det finns idag inte samma ansvarstagande och vilja att engagera sig ideellt. Det märks genom svårigheter att rekrytera styrelsemedlemmar och ledare i olika sammanhang. Att vara en del av ett starkt föreningsliv berikar människors liv och bidrar till positiv utveckling. Vi vill engagera de grupper vi tidigare haft problem att nå; ungdomar och människor från andra kulturer.

Kultur kan delas in i flera områden. Vårt område präglas av en stolt industrihistoria och det finns många aktiva föreningar och industrimuseer. Under tidigare programperiod genomfördes ett antal värdefulla projekt för att bevara dem. Vi vill bevara men även utveckla bevarandet och engagera fler människor och grupper. Kultur kan bidra till en mer meningsfull fritid och möjlighet att hitta sin försörjning, en breddning av näringslivet och ökad attraktivitet. Kultur skapar delaktighet och genom mötesplatser för olika kulturer sker utveckling. Jönköpings län har i genomsnitt 700 färre kulturarbetare jämfört med andra län. Det tillsammans med föreningslivets förändrade förutsättningar, behov av bättre integration och inkludering bedömer Leader Västra Småland vara en stor utvecklingspotential.

Befolkningsutvecklingen skiljer mellan de olika geografiska områdena, minskar i den sydvästra delen och ökar i den nordvästra delen och i närområdet kring Jönköping. Utflyttningen för med sig negativa konsekvenser, ungdomar flyttar, kompetensbrist, svårt att behålla och att locka nya människor, minskade värden på fastigheter vilket leder till att nybyggnation minskar. Ett rikt föreningsliv, nya näringar och bättre marknadsföring av området skulle bidra till ökad attraktivitet och få fler människor att flytta även till västra delen av området.

Det öppna landskapet försvinner i takt med att antalet mjölkbönder minskar. Vi vill bidra till att vända hotet till en möjlighet och lyfta fram naturen som en tillgång och utvecklingsmöjlighet. Entreprenörer kan utveckla sin verksamhet genom att använda naturen och skogs- och jordbrukare kan komplettera sin verksamhet. Turismen har en stor utvecklingspotential genom det geografiska läget och möjliga samarbeten med de relativt stora besöksmål som redan finns i området. Invånarna har möjlighet att använda

den goda tillgängligheten för friskvård och rekreation. Kunskap om åtgärder inom jord – och skogsbruk, naturens vatten och andra delar av vår miljö är viktiga för utveckling.

Insatser

För att mäta att våra insatser verkligen leder till utveckling har vi formulerat fem övergripande mål med utgångspunkt från analysen. För att nå målen kommer vi att arbeta med fyra insatsområden: Miljö och infrastruktur, Entreprenörskap, Delaktighet och Kultur. Insatsområdena är indelade i underrubriker som beskriver och konkretiserar inriktningen inom programperioden.

5. På vilket sätt är strategin innovativ?

Vi har haft förmånen att använda oss av en ny metod för att ta fram underlaget till strategin. Organisationen ”Hela Sverige ska leva” har bidragit med metoden ”Landsbygd 2.0” och en utbildad ung processledare. Metoden har skapat ett stort engagemang, speciellt då vi träffat ungdomar vilka vi tidigare haft svårt att engagera.

En annan grupp vi haft svårt att engagera är invandrare. Därför har vi besökt ett Språkcafé, en mötesplats som anordnas av ideella krafter för att bidra till integration i samhället. Språkproblem och kulturkrockar är ett hinder och vi bedömer att det kommer att behövas ett starkt stöd. Vi har också mött föreningar som jobbar med invandrare, framförallt kvinnor, för att ta del av kunskap och vardagsproblematik som underlag till framtida insatser. Vi kommer att tillsätta resurser inom LAG och kansli för att tillgodose behoven.

Digital delaktighet blir alltmer viktig och är en punkt under våra insatsområden. Den snabba utveckling innebär förändringar som vi inte har kunskap om idag, men alla människor ska kunna ta del av utvecklingen och Västra Småland vill ge förutsättningar för projekt som främjar delaktighet inom området digitalisering.

Kommande programperiod ska vi arbeta med flerfondslösningar. Vid arbetet med strategin har vi bjudit in experter från Regionförbundet och Jordbruksverket till Framtidsgruppen för att öka kunskapen om möjligheter med Regional- och socialfonden samt för frågor om hållbarhet och miljö.

Ett nytt insatsområde är Miljö & infrastruktur. Vi har träffat miljöstrateger från kommunerna för att få information och är inbjudna att delta i deras möten. Energieffektivisering är ett av de samarbetsområden vi fått som inspel från Smålands idrottsförbund.

Personer från nämnda organisationer har svarat positivt angående framtida medverkan som stöd för LAG. Formell fråga ska göras när strategin är beviljad.

Ett nytt grepp är seminarier som regelbundet ska genomföras med fokus på olika delar i strategin. De ska tillföra spetskompetens och uppmuntra till projekt inom respektive insatsområde.

Strategin möjliggör långsiktig utveckling för de som lever och verkar i området och delaktighet i projekt för utveckling, oavsett ålder, kultur, religiös tillhörighet mm. Strategin fokuserar på utvecklingsfrågor i det lokala perspektivet.

6. Vision

Västra Småland är levande och hållbar landsbygd där alla får plats och nya rötter gro.

En levande landsbygd där alla invånare har möjlighet att utvecklas, försörja sig och har en meningsfull fritid. Vår landsbygd utvecklas på ett hållbart sätt så att naturen bevaras för kommande generationer. Utanförskapet har minskat och vi har börjat ta tillvara alla de möjligheter som ges när människor från olika kulturer möts. Leader Västra Småland skapar en grund där människor och idéer kan få fäste, gro och utvecklas.

7. Insatsområden, mål och urvalskriterier

7.1 Övergripande mål för området

Övergripande mål för hela strategin
Utvecklat Entreprenörskap <ul style="list-style-type: none"> - Antal nya arbetstillfällen - Antal kompetenshöjande insatser - Antal deltagare i kompetenshöjande insatser, kvinnor/män
Ökad delaktighet i samhället <ul style="list-style-type: none"> - Antal deltagare i insatser - Antal deltagande organisationer - Antal människor i sociala företag
Berikad kultur <ul style="list-style-type: none"> - Antal aktiviteter/event - Antal nya deltagare - Antal nya arbetstillfällen
Hållbart samhälle <ul style="list-style-type: none"> - Antal energieffektiviseringar - Antal miljöfrämjande insatser - Antal kompetenshöjande insatser
Attraktivare landsbygd <ul style="list-style-type: none"> - Antal besökare - Antal gästnätter - Antal insatser kopplat till bredband

Strategins fyra insatsområden och hur de kopplas till de övergripande målen

Vi har valt fyra insatsområden; Miljö och infrastruktur, Entreprenörskap, Delaktighet och Kultur. Ett gediget arbete genom möten, frågeformulär och Framtidsgruppens arbetsmöten ligger till grund. De insatsområden vi definierat ska leda till utveckling och bidra till att vi når de övergripande målen i strategin.

Det övergripande målet **Utvecklat Entreprenörskap** är kopplat till alla fyra insatsområdena; Kultur, Entreprenörskap, Miljö & Infrastruktur och Delaktighet.

Behov och möjligheter finns i alla dessa insatsområden. Genom innovativa och nya tankebanor kommer vi att se möjligheter vi inte sett tidigare. Genom att höja kompetensen hos dem som vill driva projekt och genom att stötta dem i processen skapas utveckling. Utvecklingen ska leda till att nya företag skapas och att fler får möjlighet att utöka sin verksamhet. Fler ska ges möjlighet att arbeta och försörja sig på landsbygden, vilket vi behöver. Vi vill bidra till att öka stoltheten över att bo på landsbygden. Projekt inom alla fyra insatsområden ska ge oss möjlighet att behålla och ge oss nya arbetstillfällen, inom befintliga näringar men också inom nya.

Ökad delaktighet kan vi uppnå genom att fler människor inkluderas i aktiviteter och tar egna initiativ när de ser och vet att möjligheten finns. Delaktighet kan uppnås genom arbete eller genom att man känner att ens egen kultur får utrymme och blir accepterad. Vårt föreningsliv behöver utvecklas för att möta framtiden. Genom föreningslivets aktiviteter och de mötesplatser som redan finns ligger en grund för att öka delaktigheten. I föreningslivet ser vi också möjligheter till aktiviteter som främjar folkhälsan. Ett socialt sammanhang kan vara avgörande för den enskilda människans välbefinnande. Vi har en underrubrik som heter digital delaktighet och den kommer att öka när fler på landsbygden får tillgång till bredband. Projekt inom insatsområdet Delaktighet sammanfaller med det övergripande målet med samma namn.

Berikad kultur får människor att känna sig delaktiga, möjlighet att träffas och engagera sig i det man tycker om och som ger tillfredsställelse. Kultur har inte varit prioriterat i vårt område men vi är övertygade om att en ökning av kultur höjer attraktiviteten i bygden. Vi ska bidra genom att ge förutsättningar till goda initiativ. Begreppet KKN (Kulturella och kreativa näringar) används regelbundet och Regionförbundet i Jönköping har gjort en kartläggning och tar fram en åtgärdsplan. Den täcker hela länet och kan inspirera och leda till arbetstillfällen även i vårt område. Projekt inom insatsområdet Kultur leder till målet Berikad kultur.

Förutsättningarna för ett **Hållbart samhälle** ökar när alla projekt präglas av hållbarhetstänk; social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Vi vill uppmuntra till insatser för kompetenshöjning som bidrar till att öka medvetenheten. Vi strävar efter att alla projekt inom insatsområdet Miljö och infrastruktur ska leda till ett hållbart samhälle helst ur alla aspekter, men minst ur någon av de tre ovanstående.

Attraktivare landsbygd – de som bor på landsbygden trivs och det behöver vi kommunicera till fler människor genom att berätta om fördelar och möjligheter. En attraktiv landsbygd kan minska utflyttningen bidra till att stoltheten ökar. Fler besökare kan lockas till området i framtiden. Det femte av våra övergripande mål är kopplat till alla fyra insatsområdena. Gemensamt leder projekt inom alla insatsområdena till en Attraktivare landsbygd.

Alla insatsområden bygger på behov och utvecklingsmöjligheter från analysen och de projekt som genomförs ska leda till att de fem övergripande målen uppfylls. Ett enskilt projekt kan inte uppfylla samtliga mål men helheten når dit.

Indikatorer

Våra mål stämmer väl överens med EU:s fondspecifika mål och indikatorer. Antal arbetstillfällen är en indikator för Landsbygdsfonden och för Regionalfonden. Det har även vi som en central indikator. Antal företag och organisationer som får stöd är indikator för regionalfonden och socialfonden. Vi vill sprida våra insatser till så många som möjligt under programperioden och indikatorn är ett mått på om vi når våra mål. Socialfonden har även en indikator som mäter antalet deltagare i projektet. Vi har inte arbetat med Socialfonden tidigare men ser att den ger oss möjlighet att bidra till att minska arbetslösheten och utanförskapet i vårt område.

Sammanställning av synpunkter från höstens möten, behovsanalys och utvecklingsmöjligheter har legat som grund när Framtidsgruppen diskuterat och enats om målen. Vi lever i en bygd som står inför stora förändringar. Tillverkningsindustrin går mot en omfattande omstrukturering, globaliseringen ökar och flyttströmmarna förändras. För att möta förändringarna och ta vara på möjligheter krävs en medvetenhet, ett engagemang och resurser. Lokalt ledd utveckling är en av pusselbitarna som leder till att vi även i fortsättningen får möjlighet att bo och verka i en levande landsbygd.

Horisontella mål

Övergripande horisontella mål för hela strategin	Indikatorer
Hållbar utveckling	Antal projekt som kännetecknas av/leder till ekonomisk, social och/eller ekologisk utveckling
Miljö och klimat	Antal projekt som kännetecknas av/leder till positiv påverkan på miljö och klimat
Likabehandling och icke-diskriminering	Antal projekt som kännetecknas av/leder till likabehandling och icke-diskriminering
Jämställdhet mellan kvinnor och män	Antal män/kvinnor som deltar i projekten

LAG ska ta fram kriterier och poängsystem för att bedöma alla projektidéer och beakta de horisontella målen. Leader Västra Småland ska arbeta med Landsbygdsfonden, Regionalfonden och Socialfonden.

Hållbar utveckling

”Ekonomisk, social och ekologisk långsiktig utveckling hänger samman. Hållbar utveckling förutsätter en effektiv ekonomi men också att resurser brukas utan att förbrukas, en god socialsammanhållning och att demokratiska grundvärden respekteras.” I den sociala dimensionen ingår bl.a. sysselsättning, jämställdhet, integration, delaktighet, välfärd och kulturella aspekter. Den ekologiska dimensionen betyder i Sverige positiv miljöutveckling i enlighet med miljö kvalitetsmålen samt god hälsa och livsmiljö. Den ekonomiska dimensionen innebär att öka den ekonomiska tillväxten för en ökad välfärd. För att få den önskade hållbara utvecklingen måste dessa tre dimensioner vägas samman på ett bra och balanserat sätt.

Begreppet ”Hållbar utveckling” är komplext och spänner över stora områden. En ständig utbildning krävs för att LAG ska kunna göra rättvisa bedömningar. Vi

strävar efter projekt som leder till hållbar utveckling genom att välja hållbara alternativ i den eller de dimensioner det är möjligt.

Miljö och klimat

”Klimatförändringarna kräver lokala, regionala, nationella och globala lösningar för att minska klimatpåverkan och för att anpassa samhället till ett förändrat klimat.”

LAG ska prioritera projekt som inte medför negativ påverkan på miljö och klimat och kommer att ta hänsyn till det i samband med alla ansökningar som lämnas in. Minskad klimatpåverkan ska ha en given plats i allt informationsmaterial och ska ingå vid samtal med projektägare i ett tidigt skede.

Likabehandling och icke-diskriminering

”Icke-diskriminering innebär att se människors olikheter som en tillgång. Målet för integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter, och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.”

LAG ska prioritera projekt som innebär likabehandling och som inte diskriminerar någon grupp människor och ta hänsyn till det i samband med alla ansökningar. Det ska framgå tydligt i den information som sänds ut och vid samtal med projektägare i ett tidigt skede.

Jämställdhet mellan kvinnor och män

”Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.”

Jämställdhetsperspektiv ska alltid finnas med vid bedömningar och kommunikationsplanen som tas fram ska reglera hur informationsmaterial utformas.

7.2 Insatsområden

Framtidsgruppen har beslutat att fokusera på fyra insatsområden. De är Miljö och infrastruktur, Entreprenörskap, Delaktighet och Kultur. Under varje insatsområde har ett antal underrubriker identifierats. Rubrikerna för insatsområdena stämmer väl överens med de övergripande och horisontella målen. Våra projekt ska bidra till att uppfylla de nationella målen och EU:s tillväxtstrategi 2020 för programperioden.

Insatsområde 1: MILJÖ OCH INFRASTRUKTUR

- **Förnybar energi & energieffektivisering**
Är ett viktigt område för att nå miljömål som finns både regionalt, nationellt och inom EU. Vi vill genom vårt insatsområde inspirera och ge möjligheter till projekt som testar och genomför fossilfria lösningar.
- **Infrastruktur**
Bredband i de sammanhang det handlar om förstudie, information, förvaltning och/eller innehåll.
- **Kompetenshöjning**

Många handlingar som påverkar miljön beror på ren okunskap. På våra möten har vi kunnat konstatera att det finns en vilja men vi behöver ge goda förutsättningar för kompetenshöjning inom området.

Attitydförändring är en effekt av kompetenshöjning.

- Närproducerat och ekologiskt
Att inte förflytta maten längre än nödvändigt och att öka produktionen av ekologiska och närproducerade råvaror bidrar till en bättre närmiljö. Uppmuntra till att behålla öppna landskap. Skola, vård och omsorg är målgrupper såväl som privatpersoner och företag.
- Miljömål för vattnets bästa
Åtgärder som gynnar sjöar och vattendrag för att behålla det naturliga djurlivet och en god vattenkvalitet. Kompetenshöjande åtgärder för till exempel skogsbruket. Samarbeten med kommuner, Länsstyrelse och andra organisationer.

Insatsområde 2: ENTREPRENÖRSKAP

- Nya näringar
Vår region har ett ensidigt näringsliv. För att fler människor ska kunna försörja sig behövs nya näringar. Nya näringar bidrar till att behålla ungdomarna och locka människor att flytta hit.
- Utveckla befintliga näringar
Vi har ett ensidigt näringsliv. Vi behöver stötta entreprenörer att utveckla sina näringar exempelvis inom turism och kultur.
- Kompetenshöjning
Att starta och driva företag tar kraft och energi och det behövs påfyllning. Vi vill bidra genom att uppmuntra projekt som leder till kompetenshöjning för arbetsgivare och arbetstagare.
- Arbetsintegrerade företagande
Många människor står långt ifrån arbetsmarknaden idag. Vi vet att det finns lösningar som underlättar att ta steget ut i arbetslivet. Ett arbete behöver inte se ut som det traditionellt gjort. Vi vill uppmuntra till nya idéer och metoder. Idag känner vi till begrepp som socialt entreprenörskap och socialt företagande.

Insatsområde 3: DELAKTIGHET

- Mötesplatser
Vi lever i en värld som blir alltmer digital. Vi behöver inte träffas fysiskt för att umgås längre. Det är en spännande utveckling men den fysiska mötesplatsen är viktig. Vi ser att det finns ett stort behov att träffas och det är vid möten mellan människor det sker utveckling. Den traditionella mötesplatsen behöver utvecklas för att nå olika åldersgrupper och kulturer.

- **Integration**
Vi har en stor inflyttning till området och prognoserna visar en ökning. Det ställer stora krav på kommunerna och på oss som bor här. Vi tror att ett mångkulturellt samhälle berikar och vill bidra till en ökad integration.
- **Starkt och utvecklat föreningsliv**
Vi har en tradition med ett starkt föreningsliv som engagerar många. Det är ett viktigt inslag i den sociala miljön och betyder mycket för sammanhållningen. Vi vill behålla och utveckla föreningslivet och ledarna.
- **Aktiviteter som främjar folkhälsa**
Folkhälsa innefattar både fysisk och mental hälsa. Vi bor i ett område med fantastisk miljö och det finns stora möjligheter till projekt och aktiviteter som leder till ökad folkhälsa. Både i form av förebyggande och rehabiliterande åtgärder.
- **Rikedom från många olika kulturer**
Vi lever i en bygd med många kulturer men många upplever ändå att vi finns i en monokultur. Vi måste träffas över kulturgränserna för att ta tillvara de möjligheter som finns.
- **Inkludering**
Det finns plats för alla. För att skapa delaktighet behöver vi involvera de grupper som inte naturligt har sin plats i ett områdes utveckling. Här vill vi ge barn och ungdomar möjligheter att delta i projekt inom Lokalt ledd utveckling. Detsamma gäller de människor som av någon anledning lever i utanförskap.
- **Digital delaktighet**
Bredband prioriteras högt nästan överallt men en helt annan sak är att fylla det med innehåll. Vi kan idag inte se vilka möjligheter som kommer att ges genom Internet i framtiden. Det är en fråga om jämlikhet och att få kunskap för att nå digital delaktighet.

Insatsområde 4: KULTUR

- **Stolthet och nyfikenhet**
Vi upplever ofta att invånarna i området saknar stolthet över sin bygd. Det vill vi ändra på genom att ta upp det i ett helt eget insatsområde. Vi vill uppmuntra till nyfikenhet på allt som är nytt och främmande. Om man vågar se möjligheterna blir det mindre skrämmande och hotande.
- **Bevara på ett nytt sätt**
Under förra programperioden genomfördes flera projekt för att bevara det gamla. Vi vill bidra till att bevara natur- och kulturmiljöer med mera genom ett nytt och innovativt synsätt.
- **Tillgänglighet**

Genom projekt inom Lokalt ledd utveckling vill vi öka tillgängligheten för kultur. Kultur är ett vitt begrepp och bara brist på fantasi sätter gränser.

- KKN – Kulturella och kreativa näringar

Det pågår flera initiativ för att uppmuntra kulturbaserat företagande. Vi behöver fler kulturarbetare för att locka och behålla invånare. Ett område där vi har en god tradition är den kommunala musikskolan som har bidragit till ett spännande musikliv och gett förutsättningar till arbeten inom musikbranschen.

7.3 Handlingsplan

Fonderna och de fyra insatsområdena

Vi har valt att arbeta med landsbygdsfonden, regionalfonden och socialfonden. Vi kommer inte att arbeta med havs-och fiskerifonden. Vårt Leaderområde gränsar till Leader Halland som kommer att arbeta med de frågorna runt bl.a. Bolmen. Vårt Leaderområde gränsar även till Leader Vättern som kommer att arbeta med frågor som rör Vättern. Vi har haft samtal med båda områdena under strategiprocessen och kommer att samarbeta om eventuella gemensamma projektidéer.

Grundtanken med landsbygdsfonden är ”Omstrukturering och anpassning av jordbrukssektorn och de areella näringarna. Landsbygdsutveckling i allmänhet”.

Grundtanken med regionalfonden är ”Stärka konkurrenskraft, infrastruktur och innovationsförmåga att uppnå smart och hållbar tillväxt”.

Grundtanken med socialfonden är ”Motverka arbetslöshet, utanförskap och öka social inkludering och integration på arbetsmarknaden”.

Leader Västra Småland har tidigare bara arbetat med landsbygdsfonden och ser flera möjligheter genom de två andra fonderna. Vi bedömer att de flesta projekten kommer att hamna inom landsbygdsfonden eftersom den innehåller ”Landsbygdsutveckling i allmänhet” och omfattar mest medel.

Eftersom vårt område har relativt stor arbetslöshet bland ungdomar och många som står långt ifrån arbetsmarknaden, ser vi möjligheter genom socialfonden. Socialfonden ger också möjligheter att stödja projekt i Norrahammar som ingår som en del i Jönköpings stad.

En väl fungerande infrastruktur är viktigt för utvecklingen på landsbygden och genom regionalfonden ser vi ökade möjligheter till att stödja intressanta projekt. Även regionalfonden ger oss möjligheter att stödja projekt i hela Norrahammar.

Insatsområde 1: MILJÖ OCH INFRASTRUKTUR

Inom detta insatsområde ska vi använda landsbygdsfonden.

Insatsområde 2: ENTREPRENÖRSKAP

Inom detta insatsområde ska vi använda alla tre fonderna: landsbygdsfonden, regionalfonden och socialfonden.

Insatsområde 3: DELAKTIGHET

Inom insatsområdet delaktighet ska vi använda landsbygdsfonden och socialfonden.

Insatsområde 4: KULTUR

För att stödja projekt inom kultur ska vi använda landsbygdsfonden.

Samarbeten med andra Leaderområden samt nationellt och internationellt

När det gäller samarbeten med andra Leaderområde har vi fört diskussioner med Leader Linné och Leader Halland om möjligheter till gemensamma projekt. De områden vi identifierat är hållbar utveckling, infrastruktur och entreprenörskap men andra områden kan bli aktuella.

I samtal med Leader Vättern och Leader Halland konstaterar vi att vi har gemensamma gränser och intressen kring sjöarna Bolmen och Vättern. Leader Västra Småland ska inte arbeta med havs- och fiskerifonden men vi är överens om samarbete när tillfälle ges. Intressanta områden är till exempel entreprenörskap, infrastruktur och turism.

Entreprenörsregionen omfattar 11 kommuner – ett nätverk av kommuner vi tidigare inte haft samarbete med. Vi ser dock möjligheter till samarbete i framtiden.

Inom Leader Sydost finns sedan länge ett nätverk där vi träffas och utbyter idéer regelbundet. Här finns ett etablerat samarbete som kan leda till intressanta gemensamma projekt.

Vi har under tidigare period inte varit direkt aktiva i internationella projekt. Möjligheter till volontärverksamhet genom EVS = europeisk volontärtjänst genom Ungdomsstyrelsen är något vi tittat på tidigare, men inte lyckades genomföra i föregående period. Vi är öppna för nationella och internationella samarbeten om och när behov identifieras.

Att börja arbeta med socialfonden ökar möjligheterna till samarbete med andra organisationer som kommunernas Arbetsmarknadsenheter. Det finns många initiativ i länet för att minska arbetslöshet och utanförskap. Vi vet att Försäkringskassan arbetar med olika projekt och här behöver vi mötas för att förstärka insatserna och undvika parallella projekt som innebär slöseri med resurser.

Vi har ett Science park-system i Jönköping och det är helt unikt i landet. Runt om universitet har det på många ställen etablerats Sciencepark-områden. Där finns möjligheter att få stöd vid nyföretagande i form av coachning, lokaler och finansiering. I vårt län har de senaste åren pågått ett arbete för att samma möjligheter ska finnas oavsett var i länet du bor. Nu finns det en arena och minst en coach i varje kommun. Vi vill etablera ett samarbete både när det gäller nyföretagande och att utveckla befintliga företag. Kompetensen och nätverket finns tillgängligt.

Smålands idrottsförbund driver ett projekt för att genom föreningslivet öka integrationen. Det har varit framgångsrikt och de vill gärna samverka med oss i framtiden. Vi har även fått en skrivelse från Smålands Idrottsförbund och Smålands Fotbollsförbund. De är positiva till samarbete och deras två viktigaste prioriteringar är:

1. Mötesplatser på idrottsföreningarnas anläggningar
2. Idrottsturism som utvecklar besöksnäring och socialt entreprenörskap.

Vi bifogar deras skrivelse som bilaga.

Klimatfrågor har en central roll i den hållbara utvecklingen. Vi har varit i kontakt med det miljönätverk som finns mellan våra kommuner för ett kommande samarbete.

Vi ska arbeta med omvärldsbevakning under hela perioden. Vi vet att många intressanta och viktiga projekt pågår och är övertygade om att det går att hitta samarbetsformer för att nå fler och komma till bättre resultat om vi samordnar och använder resurser effektivt.

Information, marknadsföring, prioritering och kommunikationsplan

Kansliet kommer att arbeta med information och marknadsföring för alla fyra insatsområdena. Det finns ingen prioriteringsordning mellan dem och alla projekt kommer att bedömas efter samma kriterier. Målet med projekten är att bidra till nationella mål och till de mål som satts av EU. Vi kommer att ta fram en kommunikationsplan för hela programperioden 2014 - 2020. Den kommer även att bli ett verktyg för att styra ansökningar genom eventuella utlysningar och/eller i samband med våra seminarier då vi sätter fokus på ett av våra insatsområden.

7.4 Urvalsprocess

LAG ska ta ställning till om de projektidéer som presenteras uppfyller strategins mål och kriterier. Det ska finnas ett antal obligatoriska frågor kopplade till det valda insatsområdet och till horisontella mål som ska besvaras och poängsättas. En poängbedömning ska alltid motiveras och projektägarna ska ges möjlighet att ta till sig motiveringen, utveckla sin idé och återkomma med en ny ansökan. Arbetet med att gemensamt ta fram en bedömningsmodell bidrar till att LAG svetsas samman, får ett gemensamt synsätt och det blir kompetensutveckling för individerna i LAG.

Leader Västra Småland utgår från kraven i EU-förordningen som finns för sammansättning av LAG. Följande punkter har sin utgångspunkt i de kraven.

- LAG ska kunna bedöma projektägare och projektledare för att säkerställa kapacitet. Tidigare period har projektägare erbjudits att gå en utbildning och liknande insatser bör förekomma framöver. Utbildningen ska baseras på strategin med fokus på insatsområden och mål.
- Vi eftersträvar jämlikhet kvinnor och män i LAG, representation från andra kulturer samt representation av ungdomar 18-24 år.
- LAG ska uppträda professionellt det är viktigt att alla projekt bedöms objektivt. Det är kvalitén på projektidéerna som ska styra om ett projekt blir godkänt eller inte.
- När LAG tillsätts ska en jämnfördelning från offentlig, privat och ideell sektor vara en förutsättning. Maximalt 50 % får vara offentlig representation.
- Poängsättningen sker förslagsvis enskilt i en mall. Presentationen av projektidén och samtalet/diskussionen ska tillsammans med den enskilda bedömningen ligga till grund för den totala poängen. Resultat delges inte förrän alla projekt har bedömts. På så sätt påverkas man inte av de andras inställning till projektet. Genom att projektidén anonymt poängsätts utifrån ett antal frågor som speglar strategi, mål och indikatorer blir resultatet en totalpoäng. En bedömning kan vara att projektet i 3-5

delar ska nå upp till en viss poäng för att bli ett godkänt. Projekten delges sina poäng och får därmed veta vad de ”inte levde upp till”. Dessa handlingar är sedan offentliga. Urvalet ska dokumenteras skriftligt och sparas digitalt.

- Frågorna som ligger till grund för poängbedömningen ska vara utformade så att de kopplas till målen i strategin och de övergripande horisontella målen. Det är den sammanlagda poängsumman som avgör om ett projekt blir godkänt eller inte. Ett projekt måste dock inte uppfylla alla målen för att bli godkänt.
- Möjligheterna att arbeta med Lokalt ledd utveckling genom Leadermetoden ska marknadsföras kontinuerligt under hela programperioden men även genom speciella aktiviteter. Exempel på en sådan aktivitet är de seminarier som vi planerar att genomföra två gånger per år. De ska vara kopplade till ett specifikt insatsområde och inspirera till nya projektidéer samtidigt som det är kompetenshöjning och marknadsföring. Andra utlysningar kan komma att ske i samband med riktade insatser för målgrupper vi hittills saknat.

7.5 Mål och urvalskriterier

Målen är uppställda i prioritetsordning inom respektive insatsområde

Insatsområde 1: MILJÖ OCH INFRASTRUKTUR

Fond	Mål	Indikator	Målvärde
Landsbygdsfonden	Energieffektivisering	Antal effektiviseringar eller objekt	10
	Miljöförbättrande insatser;	Antal insatser	15
	Skapa och behålla sysselsättning.	Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter).	4
	Bredband	Antal förberedande och/eller förvaltande insatser	8

Insatsområde 2: ENTREPRENÖRSKAP

Fond	Mål	Indikator	Målvärde
Landsbygdsfonden	Skapa och behålla sysselsättning.	Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter).	8
	Kompetenshöjande insatser	1. Antal projekt 2. Antal deltagare Kvinnor/män	16 400/400
Regionalfonden	Öka sysselsättningen i mikro- och småföretag samt antal företag.	1. Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter). 2. Antal företag och organisationer som får stöd.	8 3
Socialfonden	Inkludering på arbetsmarknaden	1. Antal deltagare som får anställning Kvinnor/män	2/2
		2. Antal företag och organisationer som får stöd	2

Insatsområde 3: DELAKTIGHET

Fond	Mål	Indikator	Målvärde
Landsbygdsfonden	Föreningsfrämjande insatser Mål: Ökad föreningsverksamhet	1. Antal medlemmar 2. Antal ledare	100 20
	Bidra till förbättrad folkhälsa	Minskat utanförskap genom socialt och kulturellt deltagande i aktiviteter	250 personer
	Skapa och behålla sysselsättning	Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	1
Socialfonden	Bidra till ökad integration	Antal projekt	2
	Uppmuntra och främja inkludering i samhället	Antal företag och organisationer som får stöd.	2

Insatsområde 4: KULTUR

Fond	Mål	Indikator	Målvärde
Landsbygdsfonden	Innovativa kulturella upplevelser/ insatser	Antal projekt Antal besökare Antal gästnätter	10 2500 100
	Innovativt bevarande av natur- och kulturmiljöer	Antal projekt Antal besökare	10 1750
	Skapa och behålla sysselsättning.	Antal nyskapade Arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	2

Sammanställningar från möten och reflektioner kring dessa i förhållande till övergripande och horisontella mål har legat till grund för framtidsgruppens diskussioner vid varje möte. Utpekade insatsområden med tillhörande underrubriker har sedan lett till mål för respektive område.

8. Finansieringsplan

Delåtgärd	Fond	%	SEK
Drift	<i>Landsbygdsfonden</i>	25 %	<i>9,15 Mkr</i>
Samarbeten	<i>Landsbygdsfonden</i>	9,5 %	<i>3,47 Mkr</i>
Genomförande av strategin	<i>Landsbygdsfonden</i>	54,5 %	<i>19,98 Mkr</i>
	<i>Regionalfonden</i>	5,5 %	<i>2 Mkr</i>
	<i>Socialfonden</i>	5,5 %	<i>2 Mkr</i>
Summa		100	<i>36,6 Mkr</i>

¹Observera att ordet "utgifter" betyder faktiskt utbetalade pengar, enligt artikel 31d i fondgemensamma förordningen (1303/2013). Detta innebär att om strategins insatser för projekt bara utnyttjas till exempelvis 75 %, kan driftsbudgeten bara utnyttjas till 75 %.

9. Organisation

9.1 Administrativ kapacitet och kansliets arbete (drift)

Det geografiska området kommer att vara samma som under tidigare programperiod vilket medför oförändrat invånarantal.

Kansliet har under tidigare programperiod haft i genomsnitt 1 ½ tjänst fördelat på två personer, samt projektanställda vid några tillfällen. Vi vill under kommande period bemanna kansliet med två heltidstjänster samt tid i form av projektanställningar för att driva mer omfattande och långsiktiga projekt. Det finns behov av en projektkonst/handläggare på kansliet. Arbetsbelastningen kan periodvis vara hög och frågor som gäller beredning och handläggning kan vara komplexa. Bedömningen är att det behövs två personer som är väl insatta i det dagliga arbetet. Det medför mindre sårbarhet och ökad kvalitet.

Kansliets ansvar är att informera om möjligheterna med LLU, marknadsföra resultat samt stötta projektägare och handlägga ärenden. Kompetens blir allt viktigare och ett ansvarsområde blir att se till att kompetensnivån säkerställs både för kansliets personal och för LAG.

Det finns lednings- och styrdokument som beskriver arbetsfördelning, rutiner för hantering av ansökningar och utbetalningar från Jordbruksverket. Annat som ska regleras och beskrivas är arbetsordning, ansvarsfördelning, vilka beslut som kan tas på delegation och av vem. De dokument som finns ska uppdateras och omarbetas innan de beslutas i föreningen. Attesträtter kommer att regleras i mötesprotokoll. Föreningens arbetsutskott har rollen som arbetsgivare och det är dess ledamöter som har ansvar för att ledning och arbetsförhållande blir tydliga och enkla. Det blir en av arbetsutskottets första och viktigaste uppgift. Utan väl fungerande rutiner ökar risken för hög arbetsbelastning och stress och ger sämre kvalitetskontroll. För att kunna ta ansvar krävs befogenheter.

Föreningens stadgar kommer att ses över av en grupp personer som är tillsatt för just detta ändamål. Det ska tydligt framgå vilka ersättare det finns i organisationen vid eventuell sjukdom eller annan frånvaro. Bra arbetsförhållanden förutsätter arbetskamrater, social samvaro, ersättare vid frånvaro, god arbetsmiljö och möjligheter att bolla idéer och diskutera. Den nuvarande lösningen med att finnas nära en annan arbetsplats fungerar bra.

Ramarna för arbetsbeskrivningar kan tas fram i inledningen, men exakt vem som gör vad beslutas när arbetsutskott och anställda är på plats. Det är först när alla beslut är tagna som vi vet vilken kapacitet i form av tjänster vi kommer att förfoga över i nästa period.

Kompetensutveckling för anställda och LAG ska säkerställas genom kontinuerlig utbildning och uppföljning. Kompetensplan är en viktig punkt vid medarbetarsamtalen. Att behålla och utveckla kompetensen är en förutsättning för att klara arbetet och kvalitetskraven. Tillräcklig kompetens är viktigt inte minst i förhållande till fonder och måluppfyllelse. För att tillgodose den kompetensen vid beredning och beslut kommer adjungerade experter att förstärka LAG.

Sakkunniga inom strukturfonder och energi och miljö är tillfrågade och har gett ett positivt besked. Deras formella deltagande kommer att säkerställas när strategi och budget är beslutade.

9.2 Partnerskapet och föreningen

Den ideella föreningen Leader Västra Småland ska driva Lokalt Ledd Utveckling i området.

Partnerskapet för föreningen består av de fyra kommuner som ingår i Leader Västra Småland: Gislaveds kommun, Gnosjö kommun, Vaggeryds kommun och Jönköpings kommun.

Partnerskapet som har arbetat tillsammans för att ta fram strategin består av sju personer från ”gamla” LAG som hösten 2013 bildade Framtidsgruppen. De har tillsammans med verksamhetsledaren och en projektanställd resurs haft ansvaret för att ta fram strategin för den kommande programperioden.

Personerna som ingår i gruppen representerar kommuner, privat och ideell verksamhet. De har erfarenhet från tidigare programperiod och brinner för landsbygdsutveckling.

För att säkerställa trepartnerskapet under kommande programperiod ska föreningens stadgar formuleras så att kravet blir tydligt för valberedning, styrelse och LAG.

Fördelningen mellan män och kvinnor är jämn och de representerar väl det geografiska området.

Tidigare programperiod har Leader Västra Småland endast arbetat med Landsbygdsfonden men i kommande period ska vi även arbeta med regional- och socialfonden. Framtidsgruppens medlemmar har inte erfarenhet från tidigare arbete med de båda tillkommande fonderna. För att tillföra kunskap under strategins framtagning har vi bjudit in experter från Regionförbundet i Jönköpings län och från Jordbruksverket. Kompetensen i LAG ska säkras genom kontinuerlig utbildning och vid behov förstärkning av LAG med externa sakkunniga.

9.3 LAG – den lokala aktionsgruppen

LAG har föregående programperiod bestått av 24 ledamöter, 8 från offentlig verksamhet 8 från privat verksamhet och 8 från den ideella sektorn. Målsättningen har varit att ha en geografisk spridning samt spridning i ålder på ledamöterna och en jämn könsfördelning. En fördelning som väl representerar området. Det har varit svårt att rekrytera ledamöter från vissa grupper i samhället och vi ska tillsätta resurser för en förbättring i kommande programperiod. Vi har till exempel haft svårt att engagera ungdomar och människor från andra kulturer till LAG.

För att valberedningen ska kunna utföra sitt arbete på ett tillfredsställande sätt kommer de att få utbildning i stadgar och i den nya strategin. Valberedningens sammansättning ska ses över och eventuellt kompletteras inför val av ny LAG-grupp.

En viktig aspekt att ta hänsyn till blir att se till att det finns tillräckligt hög kompetens inom de olika insatsområdena och fonderna.

Valet av att arbeta med flera fonder ger fler möjligheter men ställer också större krav på kompetensen hos ledamöterna i LAG. För att möta de ökade kraven planerar vi redan nu för en kompetensdag när nya LAG bildas. Målet vid

tillsättningen av LAG är att alla kompetensområden ska säkras men det kommer att behövas kompetenshöjning både vid uppstart och kontinuerligt under perioden. Det finns krav på öppenhet, professionalism och objektivitet och det är också områden där utbildning och uppföljning behövs.

Vi har inte tidigare haft adjungerade i LAG men bedömer att det kommer att behövas. Utpekade insatsområden är ”Miljö och Infrastruktur”, ”Entreprenörskap” ”Delaktighet” och ”Kultur”. För att säkerställa kompetensen kommer vi att behöva stöd inom några områden där vi inte tidigare känt det behovet. De områdena är inte klart identifierade ännu men kan vara miljö, energi och delaktighet. Personer från Region Jönköpings län, Länsstyrelsen och Jordbruksverket är tillfrågade och är positiva. Vid behov ska de få adjungerade platser i LAG-gruppen.

LAG har ansvaret och en nyckelroll för att den nya strategin ska kunna genomföras och att målen ska nås. Deras första uppgift blir att ta fram en detaljerad arbetsordning för hur inkomna projektidéer ska bedömas och prioriteras. Hur de förhåller sig till de övergripande och horisontella målen, inom vilket insatsområde de hör hemma och hur de bidrar till att uppfylla strategins mål osv. LAG har även ett ansvar för uppföljning och utvärdering.

Föreningen och dess arbetsutskott har ett arbetsgivaransvar och det är ordförandens roll att vara ett stöd för anställda på kansliet. Styrelsen har även ett ansvar för att det finns tydliga arbetsbeskrivningar och ansvarsområden nedtecknade.

10. Samverkan mellan fonder och med andra aktörer

10.1 Samverkan mellan fonder

Eftersom vi inte söker Havs- och fiskerifonden är det inget problem att vi överlappar i delar av Jönköping, vid Vättern samt vid Bolmen. Däremot ser vi möjligheter till att samverka i eventuella projekt som rör områdena i fråga.

10.2 Avstämning med andra aktörer med utvecklingsansvar

Det finns en hög målsättning för utveckling av landsbygden genom de olika fonderna nationellt och inom EU. För att målen ska kunna nås krävs engagemang från landsbygden i hela landet. Leader Västra Småland vill och kan bidra till det.

Vi har lagt ner stor omsorg på att bjuda in och engagera invånarna och på att bestämma insatsområden och mål. Under strategiarbetet har vi fått utbildning och stöd från Jordbruksverket. Länsstyrelsen i Jönköpings län har bjudit in till diskussion och vill vara delaktig i vårt arbete med att genomföra den nya strategin.

De fyra kommunerna som ingår i Leader Västra Småland har skrivit en avsiktsförklaring att de vill delta som tidigare. Kommunerna bidrar även med minst en person som är kommunens representant i LAG och styrelse. Det säkras en kontinuerlig dialog och förankring i kommunerna. Kommunernas översiktsplaner är viktiga styrdokument för de kommande åren och dem har vi tagit hänsyn till i vårt strategiarbete.

Den första januari 2015 bildas Region Jönköpings län och det innebär att Regionförbundet och Landstinget slås samman. Under framtagningen av strategin har vi samarbetat med Regionförbundet och det är ett samarbete vi vill fortsätta och utöka. Regionförbundet har tagit fram en regional utvecklingsstrategi, RUS, och ett tillhörande handlingsprogram. Vi har tagit hänsyn till det när vi tagit fram vår strategi.

Dialog har förts och förs kontinuerligt med angränsade leaderområden för att säkerställa ett reellt utvecklingsarbete och för att utesluta risken för dubbelfinansiering. Vad gäller landsbygdsfond, regional- och socialfond sker inga överlappningar med angränsande Leaderområden.

Leader Västra Småland ämnar inte arbeta med Havs- och fiskerifonden. Dialog har skett med Leader Vättern och Leader Halland Inland som har delvis samma geografiska område med angränsning till Vättern och Bolmen. Leaderområdena runt Bolmen är överens om att samarbeta och samverka kring utvecklingsområdet Bolmen på bästa möjliga sätt. Dialog har även förts med Leader Vättern som i framtiden vill sköta fiskefonden runt Vättern. Även här kommer vi att ha en dialog och vara öppna för samarbete.

Kommunerna i Leader Västra Småland ingår i ett större sammanhang genom Entreprenörsregionen. Det är 11 kommuner i fyra län i sydväst med stark entreprenörsanda som samverkar i nätverk med inriktning på utvecklingsprojekt och erfarenhetsutbyte. Samarbetet har pågått länge och ursprunget är insikten om att det krävs en samlad strategi för att möta dagens och morgondagens utmaningar. Entreprenörsregionen arbetar med olika teman som till exempel kompetens och infrastruktur. Leader Linné och Leader Halland ingår i Entreprenörsregionen och ett ökat samarbete inom området skulle vara fördelaktigt för samtliga inblandade.

Andra samarbetsmöjligheter vi har identifierat är inom näringslivet (tillverkningsindustrin, tjänstesektorn och turismen) Smålandsidrotten, Kommunernas Miljöstrategier och Energirådgivare och med Ung Företagsamhet, UF.

10.3 Jämställdhet och icke-diskriminering

Redan 2010 lanserade EU-kommissionen en tillväxtstrategi under namnet ”Europa 2020” och målet är ”Smart och hållbar tillväxt för alla” och där betonas att alla ska ha samma möjligheter.

Regionalfondens prioriterade område har temat riktat mot näringslivsutveckling, entreprenörskap, smart och hållbar tillväxt. Som exempel nämns att kvinnligt företagande ska främjas. Det betonas att kriterier som miljö och jämställdhet ska bedömas vid projektansökningar.

Socialfonden prioriterar att stärka individernas ställning på arbetsmarknaden och bidra till att de som står långt ifrån arbetsmarknaden kan få arbete. Insatser som utvecklar metoder för att nå särskilda grupper prioriteras. De insatserna kan bidra till att stärka möjligheterna för kvinnor, ungdomar, nyanlända eller personer med funktionsnedsättningar.

Det finns ett antal horisontella principer och kriterier som alltid ska tas med i bedömning av projekt och i de aktiviteter som genomförs. En hållbar utveckling

förutsätter bland annat en god social sammanhållning och att demokratiska grundvärden respekteras.

Frihet från diskriminering är en mänsklig rättighet. Icke-diskriminering innebär att vi ser människors olikheter som en tillgång och att det bidrar till en hållbar tillväxt. I svensk lag står tydligt att ingen får diskrimineras på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Alla ska ha samma rättigheter och skyldigheter.

Män och kvinnor ska ha samma rättigheter. De ska på lika villkor få möjlighet att vara aktiva medborgare, delta i beslutsfattande, få utbildning och betalt arbete och ta samma ansvar för arbete i hemmet. Alla politiska beslut ska ha ett jämställdhetsperspektiv. När det gäller fonderna ska jämställdhet och integration alltid beaktas och främjas vid förberedelse, genomförande, rapportering och utvärdering av program och insatser.

Den kommunikationsplan vi tagit fram ska tydligt visa hur budskapen ska anpassas för olika målgrupper. All information och kommunikation ska analyseras ur ett genusperspektiv. Här finns utrymme för insatser när det gäller områden som jämställdhet och icke-diskriminering. Det finns många fallgropar när det gäller kommunikation men rätt använt blir det ett kraftfullt redskap. Vi behöver ändra attityder och för det krävs ett långsiktigt arbete och uthållighet.

LAG kommer att bedöma alla projekt som kommer in mot de horisontella kriterierna. Medlemmarna i LAG kommer att utbildas i tema jämställdhet och icke-diskriminering och alltid ta hänsyn till de värdena då projektidéer bedöms samt vid uppföljning och utvärdering.

11. Kommunikation

Leader Västra Småland har 2007 – 2013 genomfört sin första programperiod. I området finns ingen lång tradition av att arbeta med EU-bidrag. Människorna här har tvärtom varit stolta över att klara sig utan ”bidrag”. Vi kan sedan vi blev medlem i EU kunnat se en förändring, idag är det accepterat och uppskattat att arbeta i projekt som finansieras av EU. Det är många företag och organisationer som sett möjligheten till utveckling genom projekt.

Under höstens strategimöten har vi konstaterat att många känner till Leader Västra Småland men vi vet också att det finns stora grupper som inte känner till de möjligheter som erbjuds.

Vi ska ta fram en kommunikationsplan. Den ska omfatta hela perioden och ha sin utgångspunkt i den nationella kommunikationsstrategi som tagits fram av Jordbruksverket. Vi ska anpassa den efter vår strategi och de målgrupper vi prioriterar. Målgrupperna är människor, föreningar, företag och andra organisationer som i samverkan vill och kan arbeta med något eller några av våra utpekade insatsområden för att bidra till utveckling i området Leader Västra Småland.

Jordbruksverket har tagit fram tre övergripande kommunikationsmål. Det första övergripande målet är att personer och organisationer ska söka projektstöd inom LLU för att bidra till en levande landsbygd. För att nå det målet ska vi uppmuntra de grupper som redan sett möjligheterna till att fortsätta arbeta med utvecklande

projektidéer. En stor del av invånarna känner inte till vad Lokalt ledd utveckling eller Leader Västra Småland innebär. Här har vi en grannliga uppgift att nå nya målgrupper.

Det andra målet är att ta hjälp av samarbetspartners och vidareförmedlare som kan sprida information, kunskap och erfarenheter om metoden. Samarbetspartners är kommuner, Länsstyrelse, Jordbruksverket, Region Jönköping med flera. Vidareförmedlare är verksamhetsledaren, annan anställd personal och de personer som ingår i LAG. Den kommunikationsplan vi tar fram ska identifiera samarbetspartners.

Det tredje övergripande målet är att allmänheten ska känna till arbete med och effekterna av Lokalt ledd utveckling samt EU:s roll. För att nå allmänheten krävs att vi använder oss av flera olika informationskanaler. Vi ska kommunicera genom pressmeddelanden, notiser och artiklar om aktuella händelser och på ett informativt och sakligt sätt berätta om EU, Lokalt ledd utveckling och Leader Västra Småland.

Jordbruksverket har identifierat fyra målgrupper: personer och organisationer som söker stöd, vidareförmedlare, samarbetspartners och allmänheten. Vår kommunikationsplan ska ge riktlinjer för hur informationen ska se ut, till vem och vilka kanaler som ska användas genom alla faser.

Jordbruksverket har tagit fram fyra kommunikationsstrategiska prioriteringar. De beskriver när, hur, till vem och tillsammans med vem olika informationsinsatser ska göras. LAG har tillsammans med verksamhetsledaren ansvar för att strategin genomförs, kommuniceras, utvärderas och följs upp. Vi kommer att kompetensutveckla för att nå effektivitet.

Jordbruksverket har även beskrivit det övergripande budskapet, riktat mot de fyra målgrupper som identifierats. Vi kommer att använda, utveckla och anpassa det till vår egen strategi och våra egna målgrupper. Ett viktigt budskap som ska kommuniceras är att Leader Västra Småland arbetar för samhälls- och miljönytta.

Under förra programperioden förändrades kanalerna för information radikalt. Informationen har gått från det tryckta mediet till det digitala. Förmodligen kommer vi att se en liknande utveckling under kommande programperiod och vilka kanaler vi kommer att använda i framtiden vet vi inte idag. Vi kommer att ta med oss den erfarenheten när vi tar fram vår egen kommunikationsplan.

Trots de snabba förändringarna tror vi fortfarande på den fysiska mötesplatsen och på att det sker utveckling när människor träffas. Vi tror också på att budskapet måste anpassas till mottagaren. Kanske blir de två sakerna ännu viktigare i framtiden än idag.

11.1 Kommunikationsplan

Kommunikationsplanen kommer att anpassas till målgrupperna och till de kanaler som finns idag och som kommer att utvecklas under perioden. Den kommer att följa de tre faserna inom perioden: införandefasen, genomförandefasen och slutfasen.

I införandefasen ligger fokus på metod och mål. I genomförandefasen sker samma kommunikation men tillsammans med lyhördhet för de kommunikationsbehov som uppmärksammas av samarbetspartners och vidareförmedlare. Under slutfasen ligger fokus på att sprida resultat, hur de har bidragit till lokal utveckling och hur medlen använts.

Kommunikationsplan redovisas i bilaga 9

12. Uppföljning och revidering

En förutsättning för att få driva projekt är att de leder mot de mål som satts för perioden. Det gäller alla mål som finns inom EU, nationella, regionala och de som finns i strategin för Leader Västra Småland. De projekt som tilldelas medel ska kontinuerligt följas upp och utvärderas. Kanslipersonalen kommer att ta fram förslag på rutiner för uppföljning och informera alla projektägare i samband med den utbildning som erbjuds inför ett projekt. Uppföljning och utvärdering av projekt och processer samlas in av kanslipersonal och kommuniceras till LAG.

Deltagare i LAG ska få kontinuerlig utbildning för att säkra kvaliteten i bedömningar, beslut och uppföljning. Experter från de olika fonderna och insatsområden ska adjungeras till LAG vid behov.

På Jordbruksverket finns ett nybildat utvärderingssekretariat och de har rådfrågats för att stämma av de urvalskriterier som finns med i strategin. De kommer också att vara en tillgång i det fortsatta arbetet under programperioden.

Strategin ska fungera som ett levande styrdokument. Om det sker stora förändringar i omvärlden som gör att strategin behöver revideras kommer en grupp sammansatt av personer från LAG göra en grundlig analys. Om så krävs kommer en begäran om revidering av strategin tillsammans med en motivering sändas till Jordbruksverket.

Komplettering till kapitel 12

Utvärderingsmodell

Föreningen kommer att både gemensamt med andra leaderområden samt i egen regi titta på modeller för att under hela perioden kontinuerligt följa upp och utvärdera verksamhet både i externa projekt och i den egna verksamheten. Förslag på att utbilda LAG guider som följer utvalda projekt tillsammans med expertis finns på agendan just nu och utbildning sker med start 5 december 2016.

- **Lokal identitet** - projekt som syftar till att utveckla/ stärka förutsättningar eller intresse för lokal identitet/lokal särprägel
- **Utbildningsinsatser** - som förväntas påverka lokal eller regional utveckling/tillväxt i positiv riktning

Indikatorer och måluppfyllelse dokumenteras löpande på kansliet och redovisas en gång om året till LAG. Eventuellt låter man expertis titta på statistik som kansliet tar fram och kommentera kopplat till strategi.

Vilka frågeställningar ska tas upp i en utvärdering av den egna verksamheten, kansli/LAG?

Budget

100 000:- årligen i driftsprojektet från och med 2017.

Eventuella övriga medel ansöks om från andra finansiärer.

Tidsplan & aktiviteter

2016 mars-	Indikatorer & måluppfyllelse kopplat till strategin dokumenteras och redovisas årligen till LAG
2016 december	Start utbildning av utvecklingsguider
2017 jan-mars	Fastställande av frågeställningar både för externa projekt samt egen verksamhet
2017 mars -	Start uppföljning externa projekt samt egen verksamhet och kontinuerlig feedback
2018 okt-dec	Större rapport till LAG av egen verksamhet samt externa projekt.
2022-2023	I samband med slutredovisning av drift görs en slututvärdering av både projekt och verksamhet.

13. Bilagor

Bilaga 1: SWOT-analys

Bilaga 2: Omvärldsanalys

Bilaga 3: Motivering

Bilaga 4: Partnerskapet bakom strategin

Bilaga 5: Skrivelse från Smålands Idrottsförbund och Smålands Fotbollsförbund

Bilaga 6: Bild - Vision och Insatsområden Leader Västra Småland

Bilaga 7: Bild – RUS-plattformen från Regionförbundet i Jönköpings län

Bilaga 8: Processledarmanual Landsbygd 2.0

Bilaga 9: Kommunikationsplan